

መንፈሳዊ ሰሚናር

ኃይማኖተ አበው (Patristics)

ጉባኤ ንቅያን ድሕፊኡን

**“ካብ ህይወትን አገልግሎትን አቦታት
ቤተክርስቲያን እንታይ ንምሃር?”**

1ይ ክፍለ

ብቐሺ ዲበክሉ ላይነን

ዲ. ቴድሮስ ተስፋይን

ቅድስት ማርያም ኤርትራ ኢ.ተ.ቤ/ክ በይ ኤርያ ካሊፎርኒያ

ሚያዝያ 02/2008

ትሕዝቶ ሰሚናር

1. ስለምንታይ አቦታት ቤተክርስቲያን?
2. ትምህርቲ አቦታት ቤተክርስቲያን አብ ኣገደሰቲ ክርስቲያናዊ ኣርእስታታት
 1. ማሕበራዊ ህይወት፡ መውሰቦን ምፍራይን
 2. ቅድመ-ፍልጠትን መደብ ኣምላኽን
 3. ጸጋ ኣምላኽን ነጻ-ምርጫ ወዲሶብን
 4. ፍቕሪ ኣምላኽን ነፍሶ-ፍትወትን
 5. ተራ ኣምላኽን ሰብን ኣብ ድሕነት
3. ሰሚናር ንምድላው ዝተወከሰናሎም መጻሕፍቲ

ስለምንታይ አቦታት ቤተክርስቲያን?

- ብሕጽር ዝበለ እዚ ዝስዕብ ምኽንያታት ኪግለጽ ይከኣል...
- 1. **አካል ህላዌና፡ አካል መሰረት እምነትናን ስለዝኾኑ “እምበኣርሲ ንስኻትኩም ኣብቲ ኢየሱስ ክርስቶስ ባዕሉ እምኒ መኣዘኑ ዝኾነ መሰረት ነብያትን ሃዋርያትን እተነድቐኩም፡ ደጊም ደቂ ዓዶም ንቐዱሳን ስድራ ቤቱ ንኣምላኽን ኢኹም እምበር፡ ኣጋይሽን መጻእተኛታትን ኣይኮንኩምን” ኤፌ. 2፡19-20**
 - ታሪኹም ደርብዮም ባዕሎም ዝዝኽትሙ ሰባት ብናይ መንነት ቅልውላው ይሳቐዩ፡ ቀስ ብቀስ ከኣ ይለምሱን ይበታተኑን።
 - ብኣንጻሩ ንታሪኽ አቦታቶም ንመበኣስን መፍረድን ዝጥቀምሉ ከኣ ክርስትያናዊ ዕላምኦም ይስሕቱ፡ ስሞምን ስም አቦታቶምን ከኣ የጽርፉ።
- 2. **መጽሓፍ ቅዱስ ካብ ታሪኻዊ ኣመጻጽኣኡ ነጺልካ ክትርድኦን ክትርጉሞን ስለዘይከኣል።**
ንኣብነት መብዛሕትኡ ንጽል መልእኽታት ናይ መጽሓፍ ቅዱስ ጸሓፊኡ መን ምዃኑ ኣይነግርን እዩ።

ስለምንታይ አቦታት ቤተክርስቲያን?

- 3. እቶም ከቢድ ናይ ስሕተት ትምህርቲ ዘንቀሉ (ንኣብነት ካህን ኣርዮስ) ንመጽሓፍ ቅዱስ ኣድቂቆም ዝፈልጡ እዮም ኔሮም። ስለዚ፡ኒ ሽግር ኣተሮጓግማ እዩ። አቦታት ንናይ ስሕተት መማህራን ኪረትዕዎም ዝኸኣሉ ንመጽሓፍ ቅዱስ ብቅኑዕ መገዲ ብምትርጓም እዩ። ሎሚውን ኣድላይነት ቅኑዕ ትርጉም ኣዝዩ ኣገዳሲዩ፡ ካብ ዓቢ ስሕተት ከኣ የድሕን።
- 4. እቶም ኣብ ምትርጓም ቅዱስ ጽሑፋት ኣድላይነት አቦታት ቤተክርስቲያን ዘይቅበሉ (Sola Scriptura) ኣሕዋትና ፕሮቴስታንት ንገዛእ ርእሶም ጽሑፋት ናይ ሉተር፡ ካልሺን ...ወዘተ...ይኸተሉ እዮም። ብዓል ሉተር ንባዕላቶምውን ዝተወከሰዎ መጻሕፍቲ ኣሎ። (እቲ ዝበዝሐ ካብኡ ብብዙሓት ኦርቶዶክሳውያን አቦታት ተቐባልነት ዘይብሉ ጽሑፋት ናይ ኣባ ኣጎስቶኖስ እዩ (Augustine of Hippo 354-430))።

ስለምንታይ አቦታት ቤተክርስቲያን? ኃዋርያዊ ሰንሰለት (ፓትርያርካት ግብጽን

መዋዕሎምን)

•ጎይታናን መድሐኒናን ኢየሱስ
ክርስቶስ (0-33)

•ቅ. አንያኖስ (68-85)

•ቅ. ክርዳኑ (95-109)

•ቅ. ዮስጦስ (122 -130)

•ቅ. መርከያኖስ (143-154)

•ቅ. አክርጵዮስ (167-180)

•ቅ. ድሜፕሮስ 1ይ (189-231)

•ቅ. ዲዮናስዩስ (247-264)

•ቅ. ቴዎናስ (282-300)

•ቅ. አኪላስ (311-312)

•ቅ. ማርቆስ (43-68)

•ቅ. ሜልዮስ (85-98)

•ቅ. አብርዮምስ (109-122)

•ቅ. አውማንዮስ (130-142)

•ቅ. ከላድያኖስ (157-167)

•ቅ. ዮልዮስ (180-189)

•ቅ. ያሮክላ (231-247)

•ቅ. መክሲሞስ (264-282)

•ቅ. ጴፕሮስ 1ይ (300-311)

•ቅ. ጳጳስክንድሮስ (312-326)

•ቅ. አትናቴዎስ 1ይ (326-373)

•አቡነ ፍረሚናጦስ

ምንጩ: “ታሪኽ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤ/ክ” ብመሪጌታ ይትባረኽ በርህ

ቅ. አትናቴዎስ 1ይ (326-373)

- “...ወፍረምናጦስኒ ሐረ እስክንድርያ ኅበ ሊቀ ጳጳሳት አትናቴዎስ ወረከቦ በሐዲስ ሢመቱ ወዜነዎ ኩሉ ዘበጽሐ ላዕሌሁ በእንተ ኃይማኖቶሙ ለብሔረ አግኣዚ ወዘከመ አምኑ በክርስቶስ እንዘ አልቦሙ ጳጳሳት ወቀሳውስት ወእምዝ ሢሞ አባ አትናቴዎስ ለፍሬምናጦስ ከም ይኩን ጳጳስ ለብሔረ ኢትዮጵያ ወፈነዎ ምስለ ዓቢይ ክብር፡ ወበጺሐ ብሔረ አግኣዚ አመ መንግስቶሙ ለኣብርሃ ወኣጽብሐ ሰበክ በሰላመ ክርስቶስ ውስተ ኩሉ ኣድያሚሃ ወበእንተዝ ተሰምዮ አባ ሰላማ፡ ወእምድህረ ኣእመኖሙ ለሰብኣ ኢትዮጵያ ኣእረፈ በሰላም።” መጽሐፈ ስንክሳር ናይ 26 ሓምለ (ብግእዝ)

ብቤተክርስቲያንና - ርቱዓነ ኃይማኖት ዝብሃሉ- መሪሕ ቦታ ዝሕዙ ኣቦታት መን እዮም?

❖ ጽሑፋት ናይዞም ዝሰዕቡ፡ ኣብ ቅዳሴና ተጠቂሶም እንረኾም ኣቦታት፡ ኣብ ቤተክርስቲያን ኣርቶዶክስ ተዋሕዶ ቀዳምነት ይውሃቦ።

❖ ከኡ ፍቱሓን ወግዑዛን ወንጹሓን እምኣፈ ሥሉስ ቅዱስ ኣብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ። ወእምኣፈ ቤተ ክርስቲያን ቅድስት ጉባኤ እንተ ሓዋርያት፡ ብኣፍ ፲፭ ነቢያትን ብኣፍ ፲፪ ሓዋርያትን ኣገልገልቲ ብዝኮ። ፸፪ ኣርድእትን፡ ምሥጢረ መለኮት ብዝተዛረበ፡ ሓዋርያን ሰማዕትን ብዝኮ። ብኣፍ ወንጌላዊ ማርቆስን፡ ኣቦናን ክቡር ብዝኮ። ብኣፍ ሊቀ ጳጳሳት ቅዱስ ሳዊሮስን፡ ብኣፍ ቅዱስ ዲዮስቆሮስን፡ ብኣፍ ቅዱስ ኣትናቴዎስን፡ ብኣፍ ቅዱስ ዮሐንስ ኣፈወርቅን፡ ብኣፍ ቅዱስ ቄርሎስ ብኣፍ ቅዱስ ጎርጎሬዎስን፡ ብኣፍ ቅዱስ ባስልዮስን፡ ኣርዮስ ንምውጋዝ ኣብ ኒቅያ ብዝተጋብኡ ሃይማኖቶም ቅኑዕ ብዝኾ። ብኣፍ ፪፲፰ ሊቃውንትን እውን። መቅደንዮስ ንምውጋዝ ኣብ ቁስጥንጥንያ ብዝተጋብኡ፡ ብኣፍ ፪፶ን ንስጥሮስ ንምውጋዝ ኣብ ኤፌሶን ብዝተጋብኡ ብኣፍ ፪፻ ሊቃውንትን ብኣፍ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ኣባ እንጦንዮስ... ሓጥእን ድኩምን ብዝኮ። ብባርያኻ ..ካህን...

❖ ቅዳሴ ዝደረሱ (ፍሬ ቅዳሴ)

አቦታት ቤተክርስቲያን አብ መውሰቦን ምፍራይን ዝሃብዎ ትምህርቲ

❖ ኣባ ኣጎስቲኖስ (ቅድሚ ክርስቲያን ምዃኑ ዝተመርፀዎን ዝወለደን ኣቦ) ሰብ ቃል ኪዳን ብምርኻቦም ይሓጥኡ (ከቢድ ዘይኮነ ሓጢአት) እዮም ዝብል ትምህርቲ ነይርዎም። ከም ሳዕቤኑ ምምራፃው ከም ሓጢአት ዝርኣየሉ ግዜ ነይሩ። **ንኣብነት ኣብ ካቶሊክ ቤተክርስቲያን ካህናት ኣይምርፀዉን፡ ምሁራት ቤተክርስቲያን፡ መንቀሊኡ ጽሑፋት ናይ ኣባ ኣጎስቲኖን ካልኣትን እዩ ይብሉ።**

❖ ቦቲ ካልእ ሸነኽ ኣብ ኣንግሊካን ቤተክርስቲያን ዝተራእየ መንፈሳውን ሞራላውን ውድቀት (ግብረ ሰዶማውያን መራሕቲ ኃይማኖት ኪኾኑ ምፍቃድ) ከአ ኣሎ።

❖ **Orthodox View:** The Orthodox believe that in marital relations, lustful Eros is transfigured into self sacrificial Agape, a love modelled on the love of Christ and the Church: “Husbands, love your wives, even as Christ also loved the church, and gave himself for it.” (Eph 5:25) It is the self giving in this relationship that raises it above worldly love. **“ንሕናስ መውሰቦ ንጹሕ ከም ዚኾነ ምውላድውን ርኽብት**

ዘይብሉ ከም ዝኾነ ንምህር። እግዚአብሔር ኣዳምን ንሔዋንን ሕዝቢ ኪበዝሑ ኢሉ ፈጢርዎም እዩ።” ኣመክንዮ ዘኃዋርያት

...ንድሕነት ዝምልከት

- ኣባ ኣጎስቲኖስ...ነዚ ናይ ሎሚ ትምህርቲ ካልኢን ዝሰዕቡ ሰባት ዝጥቀምሉ፡ ኣምላኽ ዝድሕኑን ዘይድሕኑን ኣቀዲሙ መደብ ኣውጺእሉ እዩ (Predestination) ዝብል ትምህርቲ ይህቡ
- In Book 15 (Chapter 1), Augustine introduces his controversial doctrine of predestination according to grace... later became the foundation of Calvinism and later on of Darby's doctrine of Assured Salvation or Eternal Security.
- CHAPTER. 14.--NONE OF THE ELECT AND PREDESTINATED CAN PERISH.
- ነዚ ኣብ ላዕሊ ትርጉም ምኽንያት ዝኾነት ቃል ሮሜ 9፡21

መልሲ አቦታት ቤተክርስቲያን

- ❖ “...ሰራሕ መሬትዶ ኻብቲ ሓደ ጽቡር መሬት ገሊኡ ንኸብረት ገሊኡውን ንሓሳር ዚኸውን አቓሑ ቐጥዓ ኪሰርሕ አብቲ መሬት ስልጣን የብሉን እዩ?” ሮሜ 9:21
- ❖ Predestination According to Foreknowledge Not According to Grace Romans 8:29: “For whom he did foreknow, he also did predestinate to be conformed to the image of his Son.”
- ❖ ንሓደ ጥቕሲ በይኑ ንጽል አቢልካ ምርኣይ ሓደገኛ እዩ። እዚ ቃልዚ ምስቲ ቅድሜኡ ዝተገልጸ ተዛሚዱ ኪርኣይ ይግብኡ።
- ❖ “ነቶም ቀደም ዝፈለጡም፡... ንምስሉ ወዱ ኪመስሉ ቀደም መደቦም፡ ነቶም ቀደም ዝመደቦም፡ንኣኣቶም ጸውዖም... አጽደቐም...አኸበሮም።” ሮሜ 8:29
- ❖ ከምኡ እንተዝኾውን አምላኽ ብኸመይ ፍትሓውን ሓቀኛዩ ከንብሎ ንኸእል?

ፍቕሪ አምላኸን ፍቕሪ ሰብን

- ❖ አባ አጎስቲኖስ “ፍቕሪ አምላኸን ፍቕሪ ብጻይን ዝብል ትእዛዝ፡ ርእሰኻ ምፍቃር የጠቓልል እዩ”
- ❖ In chapter 26 Father Augustine tells peculiar statement: “The command to love God and our neighbour includes a command to love ourselves.” If we compare this with our own churches' spirituality, we get the opposite: It is precisely our egoism, our self-centredness and self love that cause all our difficulties..., Theophan the Recluse tells us: If a man can escape from self love he will find the love of God and his neighbour. This is the opposite of what Augustine tells us.
- ❖ ጥዕናኻ ምክንኻን ግብእ እዩ (1ቆረ 6:19)። ነፍሱ ዝፈቱ ሰብ ግን ንኣምላኽ ኪግዛእ ኣይከእልን እዩ ። “...ደድሕረይ ኪስዕብ ዚደሊ ነፍሱ ይቕበጽ መስቀሉ ኣብ ጸጽባሕ የልዕል እሞ ይስዓበኒ። ምድሓን ነፍሱ ዚደሊ ከጥፍኣ እዩ እሞ እቲ ንነፍሱ ምእንታይ ዜጥፍኣ ግና ንሱ ኹድሕና እዩ።” (ሉቃስ 9:23-24)።

...ንድሕነት ዝምልከት

❖ CHAPTER. 30.--MEN ARE NOT SAVED BY GOOD WORKS, NOR BY THE FREE DETERMINATION OF THEIR OWN WILL, BUT BY THE GRACE OF GOD THROUGH FAITH. Father Augustus

In chapter 39, under the heading: “HE WHO IS MATURE IN FAITH, HOPE AND LOVE, NEEDS SCRIPTURE NO LONGER”,

❖ ሰባት ብጸጋ ኣምላኽን እምነትን እምበር ብስርሖም ይኹን ሕልናዊ ውሳኔኦም ኣይድሕኑን እዮም።

❖ ብእምነት፡ ተስፋን ፍቕርን ዝግበዩ ሰብ ቅዱስ ጽሑፋት ኣየድልዮን እዮ።

...ንድሕነት ዝምልከት

❖ መልሲ ኣቦታት ቤተክርስቲያን (ቅ. ዮሃንስ ኣፈወርቅ

“God foreordained all men to holiness and salvation, and that Christ died for all and is both willing and able to save all, but not against their will and without their free consent. The will of man, though injured by the Fall, has still the power to accept or to reject the offer of salvation.”

Even during temptation by Satan ... “A comparison between the temptation of Adam and that of Job and how Job prevailed and Adam failed.” John Chrysostom

መልሲ አቦታት ቤተክርስቲያን

1. ድሕነት ብደም ኢየሱስ ክርስቶስ እዩ ዝርከብ። “ብእኩ ክንድሕን ዚግባእ ካልእ ሰም ኣብ ትሕቲ ሰማይ ንሰብ ኣይተዋህበን እሞ ምድሓን ብሓደ ኻልእ ከቶ የልቦን።” ግብ 4፡12

❖ “...ብዘይ ምፍሳስ ደምውን ይቕሬታ ኣይኮውንን እዩ።” እብ 9፡22። ኢየሱስ ክርስቶስ ብዝፈጸሞ ዕርቂ ምእማን፡ ልባዊ እንተኾይኑ ግብራዊ ኪኸውን ግድን እዩ። ናይ ቃል-ዓለም እንተኾይኑ ድማ ፍረ ኣልቦ እዩ።

❖ St. Paul “Work out your own salvation with fear and trembling.” Philippians 2:12

• 2. Conditions of Salvation through the blood of Christ:

- A) **Faith** “Now faith is the substance of things hoped for, the evidence of things not seen.” Hebrews 11:1
- . “For as the body without the spirit is dead, faith without works is dead.” James 2:20 , “Even the demons believe and tremble.” James 2:19
- . “...and through I have all faith, so that I could remove mountains, but have not love, I am nothing.” I Corinthians 13:2
- “ኢታ ብፍቕሪ እትገብር እምነት ድኣ እምበር ግዝረት ኮነ ዘይግዝረት ሓደ ግዛዕ ኣይከኣሎን እዩ” ገላ 5፡12

መልሴ አቦታት ቤተክርስቲያን

- B) **Baptism:** The sacrament of Baptism, originated from the early Church, is clearly supported by the following verses: *“Go therefore and make disciples of all the nations **baptizing them** in the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Spirit teaching them to observe all the things I have commanded you.”* Matthew 28:19-20
- C) **Church Sacraments: Holy Communion :** This is a beautiful sacrament because we are joined with Our Lord Jesus Christ. Holy Communion also called the **“Mysteries of Mysteries”** or **“Crown of Sacraments”** as all the Sacraments are crowned by it.
- ❖ The person baptized must receive Communion directly after Baptism.
 - ❖ The person who confesses and repents must receive Communion directly after Confession. Faith and Baptism does not prevent us from sinning and does cleanse us from our sins. Confession is a very important Sacrament as Orthodox Christians and we need to have a Spiritual Father and that **we cannot just confess our sins to God only (James 5:13-16).**
 - ❖ The person who marries must receive Communion directly after the wedding. *‘Take, eat this is My body. ‘ Then He took the cup, and gave thanks and gave it to them saying, Drink from, it all if you. For this is My blood of the new covenant which is shed for the remission of sins.”* Matthew 26: 26-28

መልሴ አቦታት ቤተክርስቲያን

D) Good Works: Good works are necessary for salvation, and the absence of good works shows that faith is dead and fruitless. We as Orthodox Christians need to understand that a person needs the help and grace to be able to do good works as Our Lord Jesus Christ said, "...without Me you can do nothing." John 15:5

- ❖ አብ መዓልቲ ፍርዱ ብናይ እምነት ስራሕና ድኣ እምበር ብመጠን እምነትና ኣይንፍረድን ኢና። God's judgement on us will be according to our works.
- ❖ *"For the son of Man will come in the glory of His Father with His angels, and then He will reward each according to his work."* Matthew 16:27, Psalm 62:12, Ecclesiastes 12:14
- ❖ *"Therefore be steadfast, immovable, always abounding in the work of the Lord knowing that your labor is not in vain in the Lord."* I Corinthians 15:58
- ❖ **Works are fruits required for faith :** *"This is a faithful saying and these things I want you to affirm constantly, that those who have believed in God should be careful to maintain good works."* Titus 3:8,14

መልሴ አቦታት ቤተክርስቲያን

D) Good Works:

- ❖ Works are vital for an Orthodox Christian. The works that we show and display in our lives should be evidence that we are sons and daughters of God. St. James states, “***Therefore, to him who knows to do good, and does not do it, to him, it is a sin.***” James 4:17
- ❖ “*By works, faith is made perfect.*” James 2:22
- Salvation is a life-long process and needs to be coupled with fasting, prayers, singing, and confession. His Holiness Pope Shenouda discusses that we are in a constant war and the results are unknown. A person may win the first battle but lose the 12th but one cannot be certain of the result until the end.
- ❖ “For he who endures to the end shall be saved.” Matthew 24:13

❖ **St. Paul states, “*Work out your own salvation with fear and trembling.*”** Philippians 2:12

ሰሚናር ንምድላው ዝተወከሰናሎም መጻሕፍቲ

- 1. ንተመሃሮ ስነ-መለኮት ቅ. ኣትናቴዎስ ዝተዳለወ መጽሓፍ (PATRISTICS II
NICENE AND POST NICENE FATHERS COURSE NOTES)
- 2. “Salvation In the Orthodox Concept” By His Holiness Pope Shenouda III
- 3. ቅዳሴ ዮሃንስ ኣፈወርቂ፡ ቅዳሴ ሓዋርያት፡ ቅዳሴ እግዚእ
- 4. መርበብ ሓበሬታ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ኤርትራ፡ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሰሜን ኣመሪካ
(www.tewahdo.org)
- 5. መርበብ ሓበሬታ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ግብጺ፡ ሃገረ ስብከት ደቡባዊ ሰሜን ኣመሪካ
(www.suscpts.org)

“አብ ቤት እግዚአብሔር ማለት አብታ ናይ ሓቂ ዓንድን መሰረትን ዝኾነት ቤተክርስቲያን ህያው አምላኽ፡ ከመይ ጌርና ክንነብር ከም ዝግብኣና ክትፈልጥ ጽሒፈልካ አሎኹ።” 1ይ መልእኽቲ ጳውሎስ ናብ ብመንፈስ ወዲ ዝኾነ ጢሞቴዎስ 3:15።

ንብፁእ ውቅዱስ ሣልሳይ ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ ብጥዕናን ሰላምን ይሓልወልና!
ንቤተክርስቲያንናን ሃገርናን ድማ ሰላሙ ይሃብ።

• ከፋት መድረኽ ንሕቶን ርእይቶን